НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ ПРАКТИЧНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА АРТ-МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА МІЖКУЛЬТУРНИХ КОМУНІКАЦІЙ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Людмила СТЕПАНЕНКО
«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКСІОСОФІЯ КУЛЬТУРИ

для здобувачів вищої освіти

Галузь знань	**03 «Гуманітарні науки»**
Спеціальність	**034 «Культурологія»**
Освітній рівень	**другий (магістерський)**
Освітня програма	**«Культурологія»**
Спеціалізація	(за наявності)
Вид дисципліни	**обов'язкова**

Форма навчання	денна, заочна
Навчальний рік	2022/2023
Кількість кредитів ECTS	5/150
Мова викладання, навчання й оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	екзамен

Викладач: Сіверс Валерій Анатолійович

Пролонгація за рішенням науково-методичної ради НАКККіМ

Київ – 2022

УДК 130.2(075.8)

Розробник:
СІВЕРС Валерій Анатолійович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри культурології та міжкультурних комунікацій.

ПОГОДЖЕНО
Директор інституту практичної
культурології та арт-менеджменту

Степан ДИЧКОВСЬКИЙ

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Завідувач кафедри культурології та
міжкультурних комунікацій

Ольга ОВЧАРУК

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Погоджено з гарантом освітньої програми «Культурологія»

Гарант освітньої програми Ольга ОВЧАРУК

Схвалено науково-методичною радою Академії
Протокол від «30» серпня 2022 р. № 5

Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

© Сіверс В. А., 2022
© НАКККіМ, 2022

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни (у т.ч. міждисциплінарні зв'язки):

Навчальна дисципліна «Аксіософія культури» належить до дисциплін обов'язкового вибору, що викладається у другому семестрі для магістрантів спеціальності «Культурологія».

Навчальна дисципліна має міждисциплінарні зв'язки з такими дисциплінами, як «Філософія», «Історія української державності і культури». Формою підсумкового контролю є екзамен.

2. Мета дисципліни – формування у магістрантів цілісного уявлення про фундаментальні закономірності відтворення реальності в індивідуальній свідомості, що базуються на вивченні та гіпотетичному моделюванні характеру взаємодії природничо-наукового та соціогуманітарного знання крізь призму філософського бачення та на основі засвоєння досяжних наразі меж гносеологічного пошуку в його актуальній парадигмі.

3. Завдання:

- опанувати основними філософсько-теоретичними засадами та навичками абстрактного мислення релевантними сукупності сучасного природничо-наукового і альтернативного, переважно гуманітарного знання з обґрунтованим використанням релевантно верифікованих результатів альтернативних форм пізнання;
- навчитись використовувати отриманні знання в побудові засад теоретичного дискурсу з даного предмету;
- навчитись розрізняти тйа оцінювати характер суперечностей культури і науки та відпрацювати навичку свідомої громадської позиції в запропонованих чи обраних прикладах ситуації особистого вибору.

4. Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми:

<u>Загальні компетентності (ЗК):</u>

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК2. Здатність спілкуватися іноземною мовою (вміти спілкуватися іноземною мовою в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності).

ЗК4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

<u>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):</u>

СК4. Здатність усвідомлювати соціальну та етичну місію науковця, а також можливостей та особливостей практичного використання науково-філософського знання.

СК10. Здатність здійснювати експертизу культурних об'єктів та культурних процесів, їх критичний аналіз із застосуванням сучасних методів культурології.

5. <u>Програмні результати навчання за дисципліною (ПРН):</u>

ПРН1. Розуміти специфіку та особливості реалізації культурних ідей, образів та смислів, а також критично оцінювати можливості їхньої інтерпретації для розв'язання суспільно значимих проблем.

ПРН8. Здатність організовувати й управляти діяльністю закладів культури та відповідними структурними підрозділами підприємств і установ.

Програма навчальної дисципліни складається з п'яти модулів:

1. Методологія аксіософії культури
2. Основні категорії аксіософії культури
3. Теорія аксіософії культури
4. Координатний підхід в аксіософії
5. Історичні етапи руху в ціннісних координатах

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(для денної форми навчання)

№ з/п	Назва розділу і теми	кількість годин							
		денна форма							
		усього	у тому числі						
			л	с	п	лаб	інд	м.к.	с.р.
МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЯ АКСІОСОФІЇ КУЛЬТУРИ									
1.1.	Психологія як теорія пізнання філософії творчості	14	2	2					10
1.2.	Сутність ціннісного координатного підходу	14	2	2					10
1.3.	**Модульний контроль**	2						2	
	Разом за модуль 1	30	4	4				2	20
МОДУЛЬ 2. ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ АКСІОСОФІЇ КУЛЬТУРИ									
2.1.	Категорії та поняття дослідження	14	2	2					10
2.2.	Ціннісні сили, Утилізація смислів	14	2	2					10
2.3.	**Модульний контроль**	2						2	
	Разом за модуль 2	30	4	4				2	20
МОДУЛЬ 3. ТЕОРІЯ АКСІОСОФІЇ КУЛЬТУРИ									
3.1.	Історичні підходи до розуміння творчості	14	2	2					10
3.2	Порівняльний аналіз праць М.Гайдеггера і А.Бергсона	14	2	2					10
3.3	**Модульний контроль**	2						2	
	Разом за модуль 3	30	4	4				2	20
МОДУЛЬ 4. КООРДИНАТНИЙ ПІДХІД В АКСІОСОФІЇ									
4.1	Визначення та розрізнення етапів творення	14	2	2					10
4.2	Координати творення та їх взаємодія	14	2	2					10
4.3	**Модульний контроль**	2						2	
	Разом за модуль 4	30	4	4				2	20
МОДУЛЬ 5. ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РУХУ В ЦІННІСНИХ КООРДИНАТАХ									
5.1	Творчість і творіння	14	2	2					10
5.2	Діалектика форми, краси , моралі, істини і смислу	14	2	2					10
5.3	**Модульний контроль**	2						2	
	Разом за модуль 5	30	4	4				2	20
	Разом за дисципліну	150	20	20				10	100

(для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва розділу і теми	кількість годин							
		заочна форма							
		усього	у тому числі						
			л	с	п	лаб	інд	м.к.	с.р.
МОДУЛЬ 1 МЕТОДОЛОГІЯ АКСІОСОФІЇ КУЛЬТУРИ									
1.1.	Психологія як теорія пізнання філософії творчості	15	1						14
1.2.	Сутність ціннісного координатного підходу	15		1					14
	Разом за модуль 1	30	1	1					28
МОДУЛЬ 2. ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ АКСІОСОФІЇ КУЛЬТУРИ									
2.1.	Категорії та поняття дослідження	15	2						13
2.2.	Ціннісні сили, Утилізація смислів	15		1					14
	Разом за модуль 2	30	2	1					27
МОДУЛЬ 3. ТЕОРІЯ АКСІОСОФІЇ КУЛЬТУРИ									
3.1.	Історичні підходи до розуміння творчості	15	1						14
3.2	Порівняльний аналіз праць М.Гайдеггера і А.Бергсона	14		1					13
3.3	**Модульний контроль**	1	1	1				1	
	Разом за модуль 3	30	1	1				1	27
МОДУЛЬ 4. КООРДИНАТНИЙ ПІДХІД В АКСІОСОФІЇ									
4.1	Визначення та розрізнення етапів творення	15	1						14
4.2	Координати творення та їх взаємодія	15		2					13
	Разом за модуль 4	30	1	2					27
МОДУЛЬ 5. ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РУХУ В ЦІННІСНИХ КООРДИНАТАХ									
5.1	Творчість і творіння	14	1						13
5.2	Діалектика форми, краси , моралі, істини і смислу	15		1					14
5.3	**Модульний контроль**	1						1	
	Разом за модуль 5	30	1	1				1	27
	Разом з дисципліни	150	6	6				2	136

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЯ АКСІОСОФІЇ КУЛЬТУРИ

Тема 1.1. Психологія як теорія пізнання філософії

Анотація до лекції 1.1.

Психологія як теорія пізнання філософії творчості. Філософія як діяльність. Емоція, переживання і вірування як сфера філософії психології та потенційне поле вивчення творчості. Вивчення чи дія. Поняття одушевлення та розширення кола пропозиційних установок.

План

1. Психологія як теорія пізнання філософії творчості. Філософія як діяльність.
2. Поняття одушевлення та його механізм.
3. Роль пропозиційних установок у створенні каналу ціннісної енергії.

Семінарське заняття до теми 1.1. № 1

План

1. Екзистенціал. Розширення поля смислів екзистенціалу.
2. Поняття психологічного простору та ціннісної ортогональності.
3. Пропозиція розуміння проблеми кваліа.

Література: 1, 2, 9, 11, 13, 19, 20, 21, 23, 24, 29, 33, 36, 38, 45, 47, 50, 67, 71.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.1.

Відтворити логіку переходу від використання методології раціональності до вивчення емоції та переживання, навести й обґрунтувати приклади ціннісної ортогональності. Пояснити, у чому полягає проблема кваліа.

Література: 1, 2, 9, 11, 19, 20, 21, 24, 29, 33, 38, 45, 47, 50, 67, 71.

ТЕМА 1.2. Сутність ціннісного координатного підходу

Анотація до лекції 1.2.

Наслідки введення екзистенціалу та ціннісної ортогональності. Можливість координатного підходу. Поняття ціннісної енергії.

План

1. Введення екзистенціалу як обґрунтування суб’єктивізації пізнання.
2. Сутність ціннісного координатного підходу.
3. Поняття ціннісної енергії.

Семінарське заняття до теми 1.2. № 2

1. Екзистенціал та вихідні умови людського буття
2. Творчість як осмислення її результатів і творчість як діяльність зі

створення.

3. Методологія вирішення перманентних проблем творчості, ціннісна енергія як третій елемент.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.2.

Які аргументи можна навести на доказ джерела ціннісної енергії. У чому полягає універсальне методологічне значення введення поняття «ціннісна енергія». Які категорії можна використати для виявлення зв'язку екзистенціалу та ціннісної енергії.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 17, 19, 20.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

Як розуміти фразу Л.Вітгенштейна, що теорія пізнання є філософією психології.

Що таке «ціннісна ортогональність», як розуміти поняття «психологічний простір».

У чому полягає проблема «кваліа».

Який зміст вкладається поняття «екзистенціал».

Коли виникає існування на думку, обґрунтовану в тексті.

Як розуміти поняття «ціннісна енергія».

МОДУЛЬ 2. ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ АКСІОСОФІЇ КУЛЬТУРИ

Тема 2.1. Категорії та поняття дослідження

Анотація до лекції 2.1.

Поверхневе окреслення деяких категорій і понять дослідження з урахуванням означених методологічних підходів: Інший та Спостерігач, зовнішнє і внутрішнє, творчий акт, «час» та історія, контингентність, внутрішня і зовнішня творчість, координати творчості, доцентрова та відцентрова спрямованість ціннісної енергії.

План

1. Обгрунтування категорії «Спостерігач».
2. Уявлення про різницю та взаємоперехід внутрішнього і зовнішнього.
3. Проблема творення «духовних цінностей».

Семінарське заняття до теми 2.1. № 3

1. Проблема А=А+а та розширення поля уявлення з урахуванням екзистенціалу.
2. Перехід зовнішнього у внутрішнє у феномені трансформації ціннісної енергії.
3. Ціннісне тлумачення поняття « факт».
4. Виявлення координат творчості.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 17, 19, 20.

Завдання для самостійної роботи до теми 2.1.

Як ви зрозуміли проблему початку у даному викладі. Чому О.Бердяєв вважав поразкою проект «Людина». Як ви зрозуміли проблему контингентності. Як ви зрозумілі сенс і відмінність зовнішньої та внутрішньої типів творчості.

Література: 1, 2, 9, 11, 13, 19, 20, 21, 23, 29, 33, 38, 45, 50, 67, 71.

Тема 2.2. Ціннісні сили. Утилізація смислів

Анотація до лекції 2.2.

Доцентрова і відцентрова сили у ціннісних координатах. Обґрунтування прагнення позбавитись зразка як рушій творчості. Проблема утилізації смислів.

План

1. Взаємопов'язаність доцентрової та відцентрової сили.
2. Проблема утилізації смислів.
3. Перспектива у Ф.Ніцше та її ціннісний смисл.

Семінарське заняття до теми 2.2. № 4

1. Взаємозв'язок ціннісних сил і проблема утилізації смислів.
2. Ціннісний аспект оновлення та відбору інформації.
3. Категорії «надія « і «бажання» в контексті ціннісного підходу.
4. Методологічна універсальність категорії «пригнаності» як складової ренесансної епістеми Фуко.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 17, 19.

Завдання для самостійної роботи до теми 2.2.

У чому вбачається семантичне поле появи зла. У чому полягає двоїста функція слова, зазначена в тексті. Яке значення пропозиційних установок у контексті розширення смислу екзистенціалу. У чому вбачається протистояння пізнання і творчості та творчості і творіння. Самостійно осмислити проблему непроникливості часу для пізнання.

Література: 1, 2,3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 17, 19, 20.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

Які координати творчості визначені в тексті, з чим пов'язане таке визначення.

Що означає формула А= А+а.

Як розуміти проблему утилізації смислів.

У чому фізична та ціннісна сутність понять «доцентрова та відцентрова сили».

Який ціннісний смисл Ніцшевського поняття «перспектива».

МОДУЛЬ 3. ТЕОРІЯ АКСІОСОФІЇ КУЛЬТУРИ

Тема 3.1. Історичні підходи до розуміння творчості

Анотація до лекції 3.1.

Проблема початку. Невдоволення розглядом творчості як класифікацією її видів. Історичні підходи до розуміння творчості. Аргументи проти класифікації видів творчості. Практична і теоретична діяльність як різні підходи до розуміння природи творчості**.**

План

1. Проблема початку як методологічна.
2. Класифікація видів творчості та її недостатність.
3. Історичні підходи до розуміння творчості.
4. Практична і теоретична діяльність як різні підходи до розуміння творчості.

Семінарське заняття до теми 3.1. № 5

1. Витоки творчості. Необхідність припущення існування Творця.
2. Інший бік проблеми утилізації смислів.
3. Феноменологічний аспект розгляду творчості.
4. Введення понять «візакс» та «віртакс» і їхнє значення.

Література: 1, 2, 4, 9, 11, 13, 15, 18, 21, 22, 24, 25, 26, 28, 29, 31, 33, 36, 38, 45, 47, 51.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.1.

Розкрийте взаємозв'язок понять ноезис і ноема з поняттями «візакс» та «віртакс». Яку класифікацію видів енергії запропоновано в тексті.

Література: 1, 2, 4, 9, 11, 13, 15, 18, 21, 22, 24, 25, 26, 28, 29, 31, 33, 36, 38, 45, 47, 51.

Тема 3.2. Порівняльний аналіз праць М.Гайдеггера та А.Бергсона

Анотація до лекції 3.2.

Праця «Джерело художнього творіння» Гайдеггера та Праця А.Бергсона «Творча еволюція » як розвиток методології. Категоріально-смислові акценти праці як умоглядна модель творіння. Структура речі, здійснення, ілюзорність пізнання. Умови творчості.

План

1. Категоріально-смислові акценти праці Гайдеггера як умоглядна модель творіння**.**
2. Структура речі за Гайдеггером, категорія «здійснення» та «схоплена дія».
3. Ілюзорність пізнання.

Семінарське заняття до теми 3.2. № 6

1. Методологічне значення категорії «ніщо» у М.Гайдеггера.
2. Праця А.Бергсона «Творча еволюція» загальний смисл.
3. Простір творчості, його верхні та нижні обмеження.
4. Смисл і зв'язок екзистенциалів бажання і надії.

Література: 1, 2, 4, 9, 11, 13, 15, 18, 21, 22, 24, 25, 26, 28, 29, 31, 33, 36, 38, 45, 47, 51.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.2.

Осмисліть і поясніть значення та зміст понять «ціннісний генотип» та «ціннісний фенотип». Поясніть значення словосполучення «культурна рекурсія», хижацька творчість.

Література :1,2,4,9,11,13,15,18,21,22,24,25,26,28,29,31,33,36,38,45,47,51.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 3

Розкрийте взаємозв’язок понять ноезис і ноема з поняттями «візакс» та «віртакс».

Яку класифікацію видів енергії запропоновано у в тексті.

Яка структура речі виявлена М.Гайдегером у праці «Виток художнього творіння».

Розкрийте поняття «затримки часу» в роботах М.Гайдеггера та А.Бергсона.

Поясніть значення слів М.Гайдеггера «річ сприймається як носій ознак, як єдність певної множини відчуттів, як сформована речовина».

Поясніть смисл присутності Спостерігача в контексті поняття «творіння».

МОДУЛЬ 4. КООРДИНАТНИЙ ПІДХІД В АКСІОСОФІЇ

Тема 4.1. Визначення та розрізнення етапів творення

Анотація до лекції 4.1.

Здійснення як визначення етапів творення. Розрізнення етапів творення. Сумнів як категорія пізнання. Сумнів як спосіб розуміння паралаксної точки розриву.

План

1. Поняття есенції та екзистенції.
2. Розрізнення умов і етапів творення.
3. Категорія сумнів як екзистенціал.

Семінарське заняття до теми 4.1. № 7

1. Три проблеми етапів творення.
2. Смисл уведення поняття «паралакс» для прояснення категорії «сумнів».
3. Функції категорії «сумнів».

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 9, 13, 15, 16, 19, 29, 31, 33, 36, 39, 40, 37, 45, 56, 61, 64, 65, 66.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.1.

Осмислити і розкрити моральнісне забарвлення категорії «сумнів».

Література: 1,2,3.4,6,9,13,15,16,19,29,31,33,36,39,40,37,45,56,61,64,,65,66,

Тема 4.2. Координати творення та їх взаємодія

Анотація до лекції 4.2.

Координати творення. Особливість моральної творчості. Людина як істота подвійної природи. Творчість як втрата досконалості, як акт творення і як діяльність з підтримання існування і його результатів. «Зменшення» як початок історії. Історія як втрата і час як перебування в недосконалості. Вимушений характер творчості. Специфіка моральної координати творення.

План

1. Особливий характер моральної координати.
2. Творчість як втрата досконалості, як акт творення і як діяльність.
3. Історія як втрата і час як перебування в недосконалості.
4. Вимушений характер творчості.
5. Одночасність руху у ціннісних координатах як умова творення.
6. Взаємодія координат.

Семінарське заняття до теми 4.2. № 8

План

1. «Зменшення» як початок історії.
2. Характер зв'язку людини з реальністю як проблема творчості.
3. Аналіз категорії «бажання».
4. Відмінність дії ціннісних координат краси та істини як якісних.

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 9, 13, 15, 16, 19, 29, 31, 33, 36, 39, 40, 37, 45, 56, 61, 64, 65, 66.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.2.

Зібрати, узагальнити та осмислити можливий для осягнення спектр смислів категорії «бажання». Осмислити ціннісні наслідки опрацювання роботи М.Шелера «Положення людини у космосі». Відтворити ланцюг доведення необхідності мисленневого руху від стану «досконалості» до стану «зменшення». Поясніть положення тексту: людина є носій похибки власної оцінки.

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 29, 30, 31, 34, 36, 37, 40, 45, 46, 47, 49, 50, 55, 63, 66, 71.

МОДУЛЬ 5. ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РУХУ В ЦІННІСНИХ КООРДИНАТАХ

Тема 5.1. Творчість і творіння

Анотація до лекції 5.1.

Творчість і творіння. Акт і потенція. Єдність історичного й актуального спостерігача як актора перекрученої взаємодії ціннісних координат. Поява категорії некроморфізму. Виріб як історичний продукт творчості. Транспозиція вчення про акт і потенцію у сферу цінності. Дія як виріб. Наслідки розгляду дії як завершеної у сфері моральності. Ніцше як критик Аристотеля. Сутність сократівсько-платонівського тлумачення блага в міфі про Ерота як транспозиція екзистенціалу Любові. Проголошення абсолютної ваги особистісного вибору в полі ціннісного існування людини та онтологічної обмеженості її ціннісної діяльності. Аналіз екзистенціалу Смерті.

План

1. Творчість і творіння. Акт і потенція.
2. Єдність історичного й актуального спостерігача.
3. Поява категорії некроморфізму.
4. Виріб як історичний продукт творчості.

Семінарське заняття до теми 5.1. № 9

1. Спостерігач як діючий чинник творчості,
2. Аристотелівська підміна понять в етиці спільного блага.
3. Сократівське тлумачення блага як любові та ваги особистого вибору в моралі.
4. Екзистенціали Любов і Смерть

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 9, 13, 15, 16, 19, 29, 31, 33, 36, 39, 40, 37, 45, 56, 61, 64, 65, 66.

Завдання для самостійної роботи до теми 5.1.

Як можна зрозуміти та пояснити зв'язок між поняттями смислу, віри, любові, насолоди, енергії та творчості. Як обґрунтовують бажання людини народитись у любові. Яким чином екзистенціал смерті може бути розглянутий у шкалі вимірювання ціннісної енергії.

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 9, 13, 15, 16, 19, 29, 31, 33, 36, 39, 40, 37, 45, 56, 61, 64, 65, 66.

Тема 5.2. Діалектика форми, краси, моралі, істини і смислу

Анотація 5.2.

Краса і творчість. Спроба гармонізації творчості оптимізацією естетичної координати. Форма в координатній системі – форма істини, форма краси, форма моральності. Розуміння співвідношення краси і блага як спосіб обґрунтування бажаності пізнання і пізнавальної безсилості краси. Математичний міф ренесансної перспективи**.** Порушення початкової Гармонії та дослідження механізму відображення у створенні перспективи. Сперматичний ейдос як спосіб ціннісного запліднення. Ейдос та ейдолон. Людина як перспектива власного розгляду в призмі краси як чистої форми. Негативна проєкція краси. Перепустка зла в майбутнє.

План

1. Краса і творчість: пізнавальна безсилість краси.
2. Обґрунтування бажання пізнання в діалектиці краси істини і смислу.
3. Краса і потворність.

Семінарське заняття до теми 5.2. № 10

1. Краса як досягнута не містить в собі істини пізнання-тлумачення.
2. Суперечність математичної ренесансної перспективи.
3. Поняття образ, ейкон, ейдос і ейдолон як трансформації ціннісної енергії. Як пояснити утворення енергії.
3. Висновки та їхнє тлумачення.

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 9, 13, 15, 16, 19, 29, 31, 33, 36, 39, 40, 37, 45, 56, 61, 64, 65, 66.

Завдання для самостійної роботи до теми 5.2.

Як пов'язані ренесансна математична перспектива, творення і категорія *жах*? Наведіть і розтлумачте логіку перетворення творення на творчість за допомогою категорій Гармонія, Образ і ціннісна енергія.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 13, 15, 17, 20, 21, 22, 24, 25, 32, 35, 36, 42, 50, 51, 53, 56, 60, 66, 67, 68.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 5

Чим зумовлено введення розподілу на спостерігача історичного і спостерігача актуального. У чому полягає цей поділ.

Розкрийте механізм перетворення творчого акту на виріб.

У чому хиба аргументації Аристотеля щодо абсолютизації категорії *благо* та проголошення вищим благом блага держави.

Як цю думку Аристотеля спростовує Платон.

Як обґрунтовує Ніцше неможливість досягти блага моральними методами.

Чому людина прагне безсмертя.

Розшифруйте й обґрунтуйте суперечність позицій краси та смислу.

Як доведено, що творчий акт не містить у собі пізнання краси.

Обґрунтуйте зв'язок категорій *краса*, *світло і гармонія* в контексті використання поняття *перспектива.*

4. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ
(за формами контролю)

№ з/п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 заняття	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)
			1 модуль	**2 модуль**	**3 модуль**	**4 модуль**	**5 модуль**
1	Відвідування лекцій та участь в аудиторній роботі	1	2x1=2	2x1=2	2x1=2	2x1=2	2x1=2
2	Участь у семінарських заняттях	3	2x3=6	2x3=6	2x3=6	2x3=6	2x3=6
3	Самостійна робота	2	2x2=4	2x2=4	2x2=4	2x2=4	2x2=4
4	Модульна контрольна робота	5	1x5=5	1x5=5	1x5=5	1x5=5	1x5=5
	Усього за модуль		**17**	**17**	**17**	**17**	**17**
	Екзамен	**15**					
	Разом з дисципліни	**17+17+17+17+17+15=100 балів**					

5. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Що саме і як намагається осягнути філософія творчості?
2. Якими «науками» зайнята сфера розвідок про людину на думку М. Фуко? Охарактеризуйте стисло предмет кожної з них?
3. Що становить специфіку екзистенціалу?
4. Який мінімальний перелік пропозиціональних установок наведено в тексті, у чому їх важливість?
5. Чого досягають введенням поняття *ціннісна ортогональність*?
6. Що визначає результат акту творення в пропонованій понятійній схемі?
7. Як сформулювати проблему кваліа у філософії?
8. У чому сутність пропозиції вирішення проблеми кваліа?
9. Які зауваження можна навести на користь прийняття ціннісного підходу у визначенні кваліа?
10. Чим визначена необхідність введення поняття Спостерігача, який його зміст?
11. Які етапи трансформації ціннісної енергії можна виділити?

12. У чому полягає проблема розподілу внутрішнього і зовнішнього типів творчості?
13. Як поняття спостерігача пов'язане з проблемою зла?
14. Який розподіл значущості відбору смислів пропоновано використовувати в процесі їхньої утилізації?
15. Яка відмінність між доцентровою і відцентровою ціннісною силою?
16. Чим відрізняється бажання пізнання від бажання пізнання творчості?
17. Сформулюйте транспозицію основного протиріччя творчості *вивчення чи дія* в категоріях особистісного ціннісного усвідомлення.
18. Як обґрунтовано необхідність переходу від стану творчості у стан творіння?
19. Як аргументовано можливість появи негативного екзистенціалу?
20. Чому бажання є витоком творчості?
21. Як можна проілюструвати механізм дії ціннісної енергії?
22. Як вища реальність відбивається в матеріальному світі?
23. Як сформулювати невдоволеність розумінням видів творчості?
24. Чи може наука бути визнана джерелом творчості?
25. Як розуміти словосполучення «божественне начало»?
26. У чому сутність процедури другої утилізації смислів?
27. Як стисло визначити ноезис та ноему згідно із пропонованому в тексті?
28. У чому екзистенціальний недолік феноменологічного розгляду?
29. Охарактеризуйте смисл і сутність понять візакс та віртакс?
30. Що є ключовим чинником утворення екзистенціалу?
31. Чим є атомарний факт в аспекті екзистенціалу?
32. Спробуйте викласти розуміння творчості з використанням екзистенціалу надія.
33. Чим зумовлено уведення розподілу на спостерігача історичного та спостерігача актуального і в чому воно полягає ?
34. У який спосіб досягається вирішення протиріччя «вичення чи дія»?
35. Розкрийте механізм перетворення творчого акту на виріб?
36. У чому хиба аргументації Аристотеля щодо абсолютизації категорії «благо» та проголошення вищим благом блага держави? Як цю думку Аристотеля спростовує Платон?
37. Як обґрунтовує Ніцше неможливість досягти блага моральними методами?
38. У чому полягає сутність натуралістичної помилки, сформульованої Дж.Муром?
39. У чому сутність відмінності в розумінні любові як благ у підходах Аристотеля та Платона–Сократа?
40. Чому людина прагне безсмертя?
41. Як обґрунтовується бажання людини народитись у любові?
42. Як пропонується вимірювати негативну проекцію ціннісної енергії?
43. Як сформулювати та вирішити проблему тілесної та духовної краси, чоловічої та жіночої краси, а також краси пізнання на прикладі її постановки в тексті?
44. Як доводиться, що творчий акт не містить у собі пізнання краси?

45. Обґрунтуйте зв'язок категорій краса, світло і гармонія в контексті використання поняття «перспектива»?
46. Як пов’язана теорема К.Геделя з божою забороною на пізнання?
47. Обґрунтуйте схему появи ренесансної перспективи?
48. Окресліть методологічне значення розглянутих в тексті понять ейкон і ейдолон?
49. У чому полягає межа розуміння відмінності творчості та творіння, їхній зв’язок з поняттями візакс і віртакс?

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧА

Відповідь здобувача оцінюється на:

➢ **Оцінку А (90-100)** – якщо повно та глибоко, розгорнуто, правильно та обґрунтовано викладено матеріал:

- здобувач виявляє глибокі знання усієї програми навчальної дисципліни;
- відображає чітке знання термінів, правильно формулює відповідь, робить власні висновки та узагальнення;
- застосовує теоретичні знання на практиці, робить власні висновки та узагальнення;
- володіє навичками івент-аналізу масових та елітарних практик;
- розуміє можливості сучасних наукових методів та володіє цими методами на рівні, необхідному для вирішення практичних завдань, що постають при виконанні професійних обов’язків.

➢ **Оцінку В (82-89)** – якщо правильно та обґрунтовано викладено матеріал:

- здобувач виявляє знання усієї програми навчальної дисципліни;
- відображає чітке знання термінів, правильно формулює відповідь, робить певні узагальнення;
- але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
- наявні незначні неточності у виконанні практичних завдань.

➢ **Оцінку С (74-81)** – якщо правильно викладено матеріал:

- відображає знання термінів, логічно формулює відповідь, але наявні незначні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їхні характеристики;
- наявні неточності у виконанні практичних завдань.

➢ **Оцінку D (64-73)** – якщо відповідь здобувач є поверхневою, недостатньо аргументованою:

- є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;

- є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їх характеристики;
- свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
- не містить посилань на літературу;
- викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
- містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень;

➢ **Оцінку Е (60-63)** – якщо відповідь здобувача є поверхневою:
- свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
- викладена з порушенням логіки подання матеріалу.

➢ **Оцінку FX (35-59)** – якщо здобувач не відповів на поставлене питання або відповідь є неправильною:
- не розкриває сутності питання, або ж допущено грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність відповідних знань у здобувача чи їх безсистемність та поверховість;
- не знає основних положень навчальної дисципліни та принципів аналізу ситуацій; не вміє сформулювати власну думку та викласти її.

➢ **Оцінку F (1-34)** – якщо здобувач не відвідував заняття, не відпрацював їх, не проявляв бажання пізнавати навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	**Оцінка ECTS**	**Оцінка за національною шкалою**
		для екзамену/заліку, курсового проекту (роботи), практики
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Публікації науково-педагогічного працівника за темою навчальної дисципліни

1. Сіверс В. Філософія творчості : Підручник. Київ : НАКККІМ. 2023.
2. Сіверс В. Філософія науки : навчальний посібник. Київ : НАКККІМ. 2017.
3. Сіверс В. Цінність як горизонт культурологічних подій. Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2014. Вип. ІІ (№ 1). С. 23–27.
4. Сіверс В. Праця Мартіна Гайдеггера «Джерело художнього творіння» як методологія розуміння творчості. Культура і сучасність : альманах. 2022. № 2. С. 16–23.
5. Сіверс В. Проблема «третьої людини» у Аристотеля в аспекті імплементації принципу рекурсивності // Культура і сучасність. 2016. № 1. С. 8–15.
6. Сіверс В. Емуляція і жертва (до аналізу ціннісного аспекту створення штучного інтелекту в моделі Ніка Бострома) // Українські культурологічні студії. Київ : Київський університет, 2018. № 1 (18). С. 48–52.
7. Sivers V. The axiological aspects of the relationship between the human and artificial intelligence in the context of futurist conceptions of the xxi century's beginning. // Наукові студії із соціальної та політичної психології [Текст] : зб. ст. Вип. 45 (48) / Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. Київ : Талком, 2020. 148 с. С. 130–138.
8. Сіверс В. Невдоволення державою як супутній феномен смислової дискурсу культури пустотності // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2019. № 2. С. 117–122.
9. Сіверс В. Онтологічні засади утворення простору творчості та його ціннісна структуризація // Сучасний культурно-мистецький простір: креативні та інформаційно-комунікативні трансформації: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 21–22 червня 2022 р. М-во культ. та інформ. політики України; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ : НАКККіМ, 2022. 195 с. С. 69–71.
10. Сіверс В. А. Самозахист як характеристика культурної взаємодії християнського і мусульманського світів // Часопис Національної музичної академії України імені П. А. Чайковського. Науковий журнал. 2012. № 1 (14). С. 48–55.
11. Сіверс В. А. Символічні трансформації цінності // Вісник НАКККіМ. 2011. № 3. С. 3–11.
12. Сіверс В. А. Давньогрецький театр як євро матриця ціннісної свідомості // Діалог культур: Україна – Греція. Матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 20-21 вересня 2012 р. / упор. С.М. Садовенко, Л.В. Терещенко-Кайдан. С. 220–223.

Основна література

13. Бадью А. Етика. Нарис про розуміння зла. Київ : Комубук, 2016. 192 с
14. Бауман З. Плинні часи. Життя в добу непевности. Київ : Критика, 2013. 173, [1] с.
15. Баумейстер А. Буття і благо. Вінниця: 2014. 418 с.
16. Бергсон А. Творча еволюція. Київ : Видавництво Жупанського, 2010. 316 с.
17. Боецій С. Розрада від філософії. Київ : Основи, 2002. 146 с.
18. Гакслі О. Брама сприйняття. Всесвіт. 1994. №5-6 (785-786). С. 120–134.
19. Гайдеґґер М. Дорогою до мови. Львів : Літопис, 2007. 232 с.
20. Ґадамер Г.-Ґ. Істина і метод. Том 1: Герменевтика І: Основи філософської герменевтики. Київ : Юніверс, 2000. 464 с.
21. Гейне Г. Про художню творчість. Київ : Мистецтво, 1988. 351 с.
22. Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямувати свій розум і відшукати істину в науках. Київ : Тандем, 2001. 101 с.
23. Еліаде М. Пошуки. Історія та смисл в релігії. Київ : Дух і Літера, 2019. 256 с.
24. Кант І. Естетика. Львів : Аверс, 2007. 360 с.
25. Кант І. Критика сили судження. Київ : Темпора, 2022. 906 с.
26. Кант І. Критика чистого розуму. Київ : Юніверс, 2000. 504 с.
27. Рікер П. Історія та істина. Київ : КМ Academia: Пульсари, 2001. 393 с.
28. Святий Августин. Сповідь. Київ : Основи, 1999. 319 с.
29. Татаркевич В. Історія шести понять. Київ : Юніверс, 2001. 360 с.
30. Фройд З. Невпокій в культурі. Львів : Апріорі, 2022. 120 с.
31. Юнг Г. Архетипи і колективне несвідоме. Львів : Астролябія. 2012. 588 с.
32. Юнг К. AION: Нариси щодо символіки самості. Львів : Астолябія. 2016. 432 с.

Допоміжна література:

33. Богаченко В.В. Творчість як основний модус самовдосконалення особистості в умовах сучасних соціально-культурних трансформацій. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: збірник наукових робіт. 2014. № 57. С. 63–34.
34. Білокобильський О.В. Від науки до міфу. Онтологічні дослідження. Донецьк: Апекс, 2004. 202 с.
35. Бьолер Д. Відповідальність за майбутнє з глобальної перспективи. Актуальність філософії Ганса Йонаса та етики дикурсу. Передмова Г. Альтнера. Переклад з німецької, післямова перекладача, примітки А. Єрмоленка. Київ : Стилос, 2014.
36. Горальський А. Теорія творчості. Львів : Каменяр, 2002. 144 с.

37. Ґроф С. Психологія майбутнього: уроки з сучасних досліджень свідомості = Psychology Of The Future: Lessons From Modern Consciousness Research. Львів : Афіша, 2015. 328 с. : іл.
38. Еліаде М. Пошуки. Історія та смисл в релігії. Київ : Дух і Літера, 2019. 256 с.
39. Камю А. Вибрані твори. У 3-х т. Т. 3. Есе: Харків : Фоліо, 1997. 623 с.
40. Камю А. Вибрані твори. У 3-х т. Т.1. Проза. Харків : Фоліо, 1996. 446 с.
41. Кастанеда К. Колесо часу. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2019. 256 с.
42. Кастанеда К. Мистецтво сновидінь. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2019. 288 с.
43. Комарек С. Європа на роздоріжжі. Львів : Апріорі, 2020. 496 с.
44. 43 Куннас Т. Зло. Розкриття сутності зла у літературі та мистецтві. Львів : Видавництво Анетти Антоненко; Київ : Ніка-Центр, 2015. 288 с.
45. Льйоса М. Поклик племені. Львів : Видавництво Анетти Антоненко, 2022. 272 с.
46. Малахов В. А. Цінність як категорія культури. Філософська думка. 1982. № 5. С. 76–85.
47. Малахов В. Право бути собою. Київ : Дух і Літера, 2008. 336 с
48. Паскаль Б. Думки про релігію. Львів: Місіонер, 1995. 170 с.
49. Паскаль Б. Думки. Київ : Дух і літера, 2009. 704 с.
50. Подолянко Л. А. Свободотворчість як призначення людини. Мультиверсум: Філософський альманах: збірник наукових праць. К.:Український центр духовної культури, 2001. № 25. С. 45–53.
51. Новіков Б.В. Філософія як теорія і методологія творчості. Вісник. НТУУ – КПІ. Філософія. Психологія. Педагогіка. Вип. 2. 2011. С. 108–113.
52. Попович М. Бути людиною. Київ : Києво-Могилянська академія, 2011.
53. Сніжко В., Отрошко Л. Творчість через Символ: монографія. С.: Таврія, 2010. 236 с., іл., вкл. 8 с.
54. Ферґюсон Н. Цивілізація. Як захід став успішним. Шість козирів у колоді Заходу. Київ : Наш Формат, 2017. 488 с
55. Філософські дискурси раціональності / В. В. Лях (відп. ред.), В. С. Пазенок, Я. В. Любивий, К. Ю. Райда, О. М. Йосипенко, О. М. Соболь, Л. А. Ситніченко, В. М. Куплін. Київ : Либідь2010
56. Andreev Daniel. The Rose of the World. Jordan Roberts, trans. NY: Lindisfame Books, 1997. 384 p.
57. Berdyaev N. Dream and Reality. New York. Collier Books, 1962. 319 p.
58. Berdyaev N. The Fate of Man in the Modern World. Translated from the Russian by Donald A. Lowrie. 1935. (London: Student Christian Movement Press. Cr. 8vo. 131 pp. 3s. 6d.)
59. Berdyaev N. The Meaning of the Creative Act, trans. Donald. A. Lowrie (New York: Collier Books, 1962). 319 p.
60. Blavatsky, H.P. The Secret Doctrine. "Collected Writings" Edition. Edited by Boris de Zirkoff. Wheaton, Illinois: The Theosophical Publishing House,

1993. 3 volumes: Volume I - [84] + xlvii + 696 pp.; Volume II - v + xx + 817 pp.; Volume III - vii + 520 pp. Third volume is an index. Includes a historical introduction and bibliography.
61. Dent R. J., (translator). The Songs of Maldoror (illustrated by Salvador Dalí) (2012). Solar Books Paper 264 pages, 22 halftones 5 1/2 x 8 1/2
62. Grof S. Obszary nieświadomości: raport z badań nad LSD. Andrzej Szyjewski (tłum.). Kraków: Wydawnictwo A, 2000, seria: Jeden Świat. 243 s.
63. Korzybski A. Manhood of Humanity. (Foreword by Edward Kasner, notes by M. Kendig). Institute of General Semantics, 1950. Hardcover, 2nd edition, 391 p.
64. Korzybski A. Science and Sanity: An Introduction to Non-Aristotelian Systems and General Semantics. (Preface by Robert P. Pula.). Institute of General Semantics, 1994. Hardcover, 5th edition. 825 p.
65. McLuhan M. Undertstanding Media: The Extensions of Man. McGraw-Hill, New York, 1964. vii, 359 pages; 22 cm.
66. Moore G. Principia Ethica. Cambridge University Press. 1922. 232 p.
67. Pierre Teilhard de Chardin. The Human Phenomenon. A new edition and translation of Le phenomene humain by Sarah Appleton-Weber; with a foreword by Brian Swimme. Brighton [UK]; Portland, Or. : Sussex Academic Press. 1999. 281 p. : ill.; 23 cm.
68. Russell B. The Art of Philosophizing and Other Essays. London. Littlefield Adams Quality Paperbacks. 1977. 119 p.
69. Stein M. Jung's map of the soul. Introduction to Analytical Psychology. Open Court, Chicago and La Salle, Illinois. 1998. 238 p.
70. Stein M. Transformation: Emergence of the Self. College Station, Texas: Texas A&M University Press, 1998, 200 p.
71. The Dirges of Maldoror: An Illustrated English Translation of Les Chants de Maldoror. Ramble House, 2018. 354 p.
72. The Gospel of Judas from Codex Tchacos. Edit by Rodolphe Kasser, Marvin Meyer and Gregor Wurst. Washington, D.C. National Geographic Society. 2006. 185 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

Міністерство культури та інформаційної політики України [сайт]. URL: https://mkip.gov.ua/
URL: http://www/. philosofia.org. ua
URL: http://www/.philsci.univ.kiev.ua (бібліотека факультету філософії Київського національного університету ім. Тараса Шевченка)
URL: http://www.philosophy.ua Філософія в Україні.
URL**:** http://platonanet.org.ua Філософія без кордонів. ПлатонаНет.
URL: http://filosof.historic.ru
URL: http://www/.utm.edu/research/iep/ (філософська інтернет-енциклопедія англійською мовою)
URL:http://www/.uct. Kiev.ua/sofi/ (Центр практичної філософії)